

Vaalitoimitsijoiden määrääminen yleisiin ennakkoäänestyspaikkoihin ja kotiaänestyskseen sekä ennakkoäänestysasiakirjojen käsittelijät vuoden 2023 eduskuntavaaleissa

VD/244/00.00.00.01/2023

NP/NK

Vaalilain 17 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakunta määrää vaalitoimitsijat kunnassa sijaitseviin yleisiin ennakkoäänestyspaikkoihin ja kotiaänestyskseen.

Kaupunginhallituksen 19.12.2022 § 15 päättämät ennakkoäänestyspaikat ovat Hakunilan kirjasto, Hämeenkyllän K-supermarket, Kauppakeskus Dixi, Kaupungintalo, Kivistön kirjasto, Koivukylän kirjasto, K-Supermarket Yliveto, Ammattikorkeakoulu Laurea/ Tikkurilan kampus, Länsimäen kirjasto, Martinlaakson kirjasto, Ammattikorkeakoulu Metropolia/ Myyrmäen kampus, Monitoimikeskus Lumo, Myyrmäen kirjasto, Tammiston K-Citymarket ja Viihdekeskus Flamingo.

Eduskuntavaalien ennakkoäänestysaika Suomessa on 22. – 28.3.2023.
Kotiaänestys on toimitettava samaan aikaan kuin ennakkoäänestys.

Yleisessä ennakkoäänestyspaikassa tulee olla vähintään kaksi vaalitoimitsijaa yhtä aikaa saapuvilla koko se aika, jolloin ennakkoäänestyspaikka on äänestystä varten avoinna. Samaan ennakkoäänestyspaikkaan on mahdollista ja suositeltavaa määrätä useampikin kuin kaksi vaalitoimitsijaa. Oletetun kävijämäärän perusteella ennakkoäänestyspaikassa on 3–6 vaalitoimitsijaa. Kaksikielisessä kunnassa on huomioitava myös kielitaito. Jokaisessa ennakkoäänestyspaikassa on siten vähintään yksi ruotsia puhuva toimitsija.

Kunkin yksittäisen kotiaänestyksen toimittamisesta huolehtii yksi vaalitoimitsija. Kotiaänestystä toimitettaessa läsnä on oltava myös äänestäjän hyväksymä, 18 vuotta täyttänyt todistaja.

Vaalitoimitsijalle ei ole vaalilaissa säädetty erityisiä kelpoisuusvaatimuksia. Vaalitoimitsijaksi siten voidaan määrätä tehtävään kykenevä 18 vuotta täyttänyt henkilö. Ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa ei voi olla vaalitoimitsijana. Puolisoilla tarkoitetaan aviopuolisoita sekä avioliitonomaisissa olosuhteissa ja rekisteröidyssä parisuhteessa eläviä henkilöitä. Ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsijan lähipiirissä oleva (puoliso, lapsi, sisarus, vanhempi) ei saa olla ehdokkaana missään kunnassa.

Kuntavaaleissa 2021 kotiaänestyskseen ilmoittautui yhteensä 115 henkilöä ja 2022 aluevaaleissa 99 henkilöä. Kuntavaaleissa ja aluevaaleissa oli 4 paria kotiaänestystoimitsijoita. Eduskuntavaaleissa lukumäärän arvioidaan hieman kasvavan kuitenkin siten, että edelleen 8 vaalitoimitsijaa/4 paria on riittävä määrä huolehtimaan kotiaänestyksen toimittamisesta.

Aiemmissa vaaleissa esitykset kotiaänestystoimitsijoista on tullut kunnallisjärjestöiltä. Vaalitoimisto esittää, että jatkossa kotiaänestystoimitsijat kuitenkin palkataan tuntipalkkaisina työntekijöinä. Tarkoituksena on, että kotiaänestyksen vaalitoimitsijat voisivat myös käsitellä ennakkoäänestysasiakirjoja ja tarvittaessa toimia ennakkoäänestyspaikoissa. Näin sijaisjärjestelyt saadaan hoidettua nopeasti ja joustavasti.

Keskusvaalilautakunnan ja sen apuna toimivan vaalitoimiston on koulutettava vaalitoimitsijat tehtäviinsä sekä neuvottava ja opastettava heitä ongelmatilanteissa. Tämän mukaisesti vaalitoimisto järjestää heille tarvittavan koulutuksen ja perehdyttää heidät äänioikeusrekisterin käyttöön.

Vaalitoimisto on alustavasti valinnut vaalitoimitsijat hakemusten perusteella. Osa hakijoista on toiminut viime kuntavaaleissa sekä aluevaaleissa ennakkoäänestyspaikan vaalitoimitsijana. Valitut henkilöt tarvittaessa sijaistavat toisiaan eri tehtävissä.

Ennakkoäänestys- ja kirjeäänestysasiakirjojen käsitleminen

Vaalilain 63 §:n mukaan kunnan keskusvaalilautakuntaan saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat tarkastetaan vaalikuoria avaamatta kokouksissa, jotka on pidettävä siten, että vaalipäivää edeltävänä perjantaina ennen kello 19 saapuneet ennakkoäänestysasiakirjat ehditään niissä käsitellä.

Oikeusministeriön ohjeistuksen mukaan, kun tarkastettavia ennakkoäänestysasiakirjoja on paljon, keskusvaalilautakunta voi päättää, että avustava henkilökunta suorittaa ennakkoäänestysasiakirjojen valmistavan tarkastamisen keskusvaalilautakunnan käsittelyä varten. Tätä tehtävää suoritettaessa tulee vähintään kahden henkilön olla yhtä aikaa saapuvilla. Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen tapahtuu vaalitoimiston (keskusvaalilautakunnan sihteeri tai vaalitoimiston päällikkö) valvonnan alaisuudessa.

Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastamisprosessiin kuuluu lähetekuorten avaaminen, lähetekirjeiden ja vaalikuorien lajittelu ja laskeminen äänestysalueittain sekä niiden ennakkoäänestysten merkitseminen äänioikeusrekisteriin, joita ei ole sinne merkitty jo ennakkoäänestyspaikassa. Jälkikirjattavia ääniä ovat ulkomailla annetut äänet sekä laitoksissa ja kotona annetut äänet.

Kevästä 2019 alkaen ulkomailla asuvat tai oleskelevat ovat voineet käyttää äänioikeuttaan kirjeitse äänestämällä kotonaan. Kirjeäänestysasiakirjojen tarkastamisen jälkeen keskusvaalilautakunnan on vaalisalaisuus säilyttäen avattava hyväksytyt kirjeäänestyksen vaalikuoret, leimattava niissä olevat äänestysliput ja suljettava leimatut äänestysliput vaalikuoriin.

Tarkastamis- ja hyväksymisprosessin sujuvuuden vuoksi ehdotetaan, että avustava henkilökunta hoitaa myös hyväksyttävissä olevien (selvien) äänestyslippujen leimaamisen ym. ennen keskusvaalilautakunnan lakisäätteistä kokousta, jossa varsinaiset ratkaisut, kuten kaikki huomioon ottamatta jättämiset, on tehtävä. Oikeusministeriön ohjeistuksen mukaan kirjeäänestysasiakirjoja käsiteltäessä tulee läsnä olla neljä henkilöä siten, että yksi henkilöistä on keskusvaalilautakunnan sihteeri.

Keskusvaalilautakunta 15.2.2023 § 4

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan esitys:

Päätetään vuoden 2023 eduskuntavaaleihin

- a) määrätä liitteen mukaisesti yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat ja kotiaäänestyksen vaalitoimitsijat,
- b) valtuuttaa liitteen mukaisesti avustava henkilökunta käsittelemään ennakkoäänestysasiakirjat, ja
- c) valtuuttaa keskusvaalilautakunnan sihteeri käsittelemään kirjeäänestysasiakirjat oikeusministeriön vaaliohjeissa erikseen ohjeistamalla tavalla.

Käsittely:

Merkittiin, että puheenjohtaja muutti esitystään liitteestä ilmenevällä tavalla siten, että ennakkoäänestysasiakirjoja käsittelevään henkilöstöön (KÄS) vaihdetaan yliviitatus henkilön tilalle tummennetulla kirjoitettu henkilö.

Päätös:

Hyväksyttiin muutettu esitys.

Liitteet:

- Vaalitoimitsijat sekä muu henkilöstö 2023 eduskuntavaaleissa (sisältää henkilötietoja)

Täytäntöönpano: Vaalitoimisto

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus (kohta a)
3.3. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto (kohdat b ja c)

Lisätiedot:

lakimies Niina Kolju, puh. 040 5598 621, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)